

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfő és ünnepek után is

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:	
Egy évre	12 ft.
Fél évre	6 ft.
Negyed évre	3 ft.
Egy hónapra	1 ft.
Videkre postán küldve:	
Egy évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 ft. — kr.
Negyed évre	3 ft. 50 kr.
Egy hónapra	1 ft. 20 kr.
Hirdetések helyben ártandók.	

Ünnep után.

Arad, deczember 27.

Elhangzott a nagy harang utolsó kongása is. Újra előkerült a munkás zubbony, hogy a félbehagyott munkát újult erővel folytassa, mert még csak alig néhány nap választ el az újévtől, a mikorra pedig sok mindennek el kell készülni. Csak a gyermekesereg zívaja emlékeztet még az elmúlt ünnepre. Ezernyi csecse-becsével még érintetlen a karácsonyi és az örömeinek megújuló zajos kitérésével veszik azt körül, melynek tövébe annyi mindent hozott a jószágos Jézuska, a miről csak a kis szivecskék ábrándozhattak.

A krisztikindli csak a nemzetek nagy gyermekeseregének nem hozta el a békének annyi aggodalommal várt pálmáját. A megoldatlan keleti kérdés elborította a láthatárt, s a feltornyosuló felhők sűrű sötétje áttört a nyugati részre is. Egyfelől Oroszország és dühöngő kényura szívós kitartással és ördögi ravaszaggal készíti a villámokat, hogy a puszkaporos mennydörgést, hogy az alkalmas pillanatban a gyújtó szikrával a mennykővel terhes felhőket megnyissák s kitorjén a vihar, mely megrázza a világot, mind a négy sarkában. Másfelől a nyugati hatalmak lázas sietséggel munkálkodnak azon, hogy eltávolítsák a vihar kitérését; ha pedig ez nem sikerülne és nehogy a catastropha készületlenül lepte meg őket, jó előre gondoskodnak villámhárítóról.

Az ünnepek alatt szünetelt diplomatiak akma-munka újult erővel folytatja ádáz művét; de az ellenakna munkái sem tétlenek. A nemzetek milliói pedig gondteljes figyelemmel kísérik a leplezett színjátékokat s aggodalommal várják, hogy melyiknek sikerül a másikat fellobbantani.

A legrosszabb időben vált ki Churchill lord az angol kabinetből felidézve a válságot Angolországban, mely az ellenakna munkásainak élén áll s az Oroszország elleni actióban a leghatályosabb vezérszerepet viszi. Egész nyugot figyelme lázas izgatottsággal fordul Anglia felé s a béke minden igaz barátja melegen ohajtja, hogy az ottani válság mielőbb szerencsés megoldást nyerjen, és hogy a belvillongásoktól megszabadulva, hatalmának egész súlyát vehesse a latba Oroszország ellen, a melynek autocrata uralkodója szeszélyétől függ Európa békéjének a sorsa.

Főispáni változások. A hivatalos lap szombati száma Ő Felségének következő legfelsőbb elhatározását közli: A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnökönk előterjesztésére, Rónay Lajost, Csongrádvármegye főispánját saját kérésére Hódmező-Vásárhely törvényhatósági joggal felruházott főispáni állásától, és Kálaiy Albertet, Szeged város főispánját teendőivel ideiglenesen megbízott magyar miniszteri táltalytanácsos osztálytanácsosi állásától felmentem, és utóbbit Szeged szabad királyi, valamint Hódmező-Vásárhely törvényhatósági joggal felruházott városok főispánjává kinevezem. Kelt Buda, 1886. évi deczemberhó 16-dikén. Ferencz József, s. k. Tiszta Eszter, s. k.

A közlekedésügyi tanács feloszlata. A közmunka és közlekedésügyi miniszterium vezetésével megbízott Ő Felsége személye körüli miniszter, deczember 19-én kelt rendeletével Ő Felsége november hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján a közlekedésügyi tanácsot feloszlatta. Ezen elhatározásról a közlekedésügyi tanács tagjai a miniszter által értesítettek. — A közlekedésügyi tanács, mely 1884. januáriusban szerveztetett, működését tulajdonképen nem fejtett ki, mindössze csak az alakuló gyűlésre hívatott volt össze. A közlekedésügyi tanács feloszlata — írja a „Nemzet” — formai megszüntetése egy intézménynek, mely nem vált be. Annál inkább bevélt azonban a közlekedési tanácsnál egy időben szervezett tárfa-bizottság, mely Baross Gábor államtitkár elnöksége alatt, az államvasútak nagyfontosságú ügyeinek intézésében kiváló sikerrel, az érdekelteket és kereskedelmi körök teljes megelégedésére támogatta a közlekedésügyi miniszteriumot.

Külföld.

A bolgár válság. A „Journal des Debats” berlini táviratát közli, mely azt állítja, hogy az Oroszország és Németország közti közlekedés oly határozott jeleket öltött, mint soha ezelőtt; Ausztria-Magyarország teljesen ki van zárva. Ennek bizonyítéka, hogy az orosz lapok tartózkodnak minden támadástól Németország ellen, míg Ausztria-Magyarországot a bolgár kérdésben elfoglalt magatartása és káinok gr. nyilatkozata miatt a leghevesebben támadják. Ebből azt következtetik, hogy Oroszország Németországtól carte blanche-t kapott a bolgár kérdésben s ha Ausztria-Magyarország szembeszállna Oroszország ellen, ezt csak saját felelősségére és Németország támogatása nélkül fogja tehetni. A mióta a megjegyzés ismeretes lón Berlinben, itt megszünt minden aggodalom s jöhetett meg nem tudjuk, hogy a bolgár kérdés miképp fog megoldani mégis reménykednek a békés megoldás lehetőségében. Senki sem hiszi, hogy Németország Ausztria-Magyarország kedvéért oly politikát fogna követni, mely végzetessé válhat a birodalomra nézve.

A „Post”, mint Berlinből jelentik, kohlmannnak nyilvánítja azt a birt, mintha a német kormány a bécsi kabinetnek azt javasolta volna, hogy közös jegyzékben ajánlják a bolgár kormánynak, hogy a regensség azonban lépjen vissza, továbbá egyezzen bele, hogy orosz tisztet küldessenek Bulgáriába és hogy fogadják el az Oroszország részéről a bolgár trónra ajánlott jelöltet. Nevezett lap megjegyzi, hogy Németország Bécsben semiféle javaslatot nem tett Bulgáriára vonatkozólag és egyáltalán nem tördök Bulgáriával, mivel ottan nincsenek érdekei.

A bolgár emigránsok emlékirata. Sophiából sürgönyzik deczember 24-iki kelettel, hogy a nagyvezér a bolgár regensségnek megküldte azon emlékiratot, melyet a minap 34 bolgár emigráns adott át neki. A memorandum heves támadásokat tartalmaz a regensség és miniszterium ellen. A regensségnek tulajdonított intézkedések nagyobb része oly időből származik, a midőn a jelenlegi regensség még nem is vezette az ország ügyeit. A többi adatok is túlzott tendenciával vannak kizölve.

A bolgár küldöttek útja. Grew és Kaitsew bolgár küldöttek, kik Battenberg Sándor herceget 23-án Frankfurtba kísérték, meg tegnap este Kölnbe vészarták. Másnap reggel Demitroff kíséretében s város nevezetességeit szemléltek meg és 1 óra 13 perczkor az időközben Darmstadtból megérkezett Stoilov küldöttel, folytatott utjukat London felé.

Legujabb posta.

A román miniszterelnök elleni merénylet ügye f. hó 29-én került tárgyalásra. A fiatal conservatív ellenzék tagjai közül egyetlen egy sem, még Majorescu D. sem fog védő gyanánt szerepelni. Alexandrescu Stojka, a merénylet directe Oveanu János képviselőt vádolja azzal, hogy őt a merényletre felbélre s e célból 5000 francos váltót irt alá neki. A váltót mindaddig még nem sikerült kikutatni s Oveanu védője azt az egyik legfontosabb enyhítő körülményként idézi: mindamellett még számos más terhelt okok vannak Oveanu ellen, így az egybehangzó tanuvallomások szerint valótlán, hogy a merénylet nem ismert volna, ellenkezőleg igen sokat érintkezett vele.

A francziák a békéről. A „Temps” megfacsolván az alarmizáló híreket, constátálja, hogy Franciaország és kormányának szándékai békések és hogy a belsőerők, melyek eléggé foglalkoztatják Franciaországot, bármely agresszív eszmét kizárnak. Nevezett lap azt is hiszi, hogy a német kormány egyáltalán nem gondol arra, hogy megtámadja Franciaországot.

A „Liberté” egy cikében, mely hasonló értelemben nyilatkozik, két ténynek fontosságát emeli ki, nevezetesen, hogy Bismarck, mert nem akarja a háborút, egyetértéssel lépett Oroszországgal, és hogy Churchill, mivel nem akarja a háborút, különvált Salisburytól.

Az angol miniszterválság. Londonból jelentik, miszerint Churchill lemondását igen komoly differenciák előzik meg az egyptomi kérdésben. Churchill már régebb ellenzője a fegyveres beavatkozásnak Egyiptomban, a mellett volt, hogy Franciaországnak kivánságát — Egyiptom kitérésére időpontot határozni meg — teljesítsék, s a törekvése azonban heves ellenmondásra talált. Salisbury tekintélyének sikerült egyelőre compromissumot létesíteni az által, hogy elhatározta a pénzügyi év lezárásakor több ezrednek a hazabírása. Churchill lemondása bekövetkezett azon eltérő nézetek miatt, a melyeket a külügyi helyzetnek a budgetre gyakorolt visszahatására nézve vallott. Az ir kérdésben nagy nézeteltérések fordultak elő Hicks-Beach és Ashbourne lord között.

Hartingtontól távirat érkezett, melyben tudatja, hogy haladéktalanul utnak indul és valószínűleg hétfőn meg fog érkezni Londonba.

Az aradi ivóvízről.

Arad, decz. 24.

Nem közömbös dolog az, hogy jó vagy kevésbé jó vizet iszunk-e, az alábbiakban bator vagyok itthon szerzett tapasztalataimat felsorolni.

A világhosszág kedvéért felelitem, hogy különösen talaj-vízről közegészség dolgában illetékes szakértőnek, mint például Pettenkofer mit tartanak. Pettenkofer ugyanis Lincz városának polgármestere által az ottani vízvezeték létesítése alkalmával felkérte a viz elemzésére, különös tekintettel a bacteriologi szempontokra. Megjegyzem, hogy Pettenkofer már akkor keretelt fel döntő véleményadásra, mikor előtte több tekintélyes vegyész az illető viz qualitativ és quantitativ elemzését elvégezte, sőt még bacteriologi szempontból is terjedelmes kísérletek eredményei voltak már meg.

S Pettenkofer számos igen érdekes tapasztalatra hivatkozva, szemben sok elmélettel, véleményével abban összpontosítja, hogy az ivóvíz megfelelő bírására elegendő a szem és a száj, azaz a víz jó, ha tiszta és izlik.

A bacillus theoriának nem nagy súlyt kölcsönöz, csakis azt mondja, hogy a talajból nyert ivóvíz annál jobb, mennél inkább fakadó, azaz alulról jövő és független a szivárgó víztől, mely a talaj felső rétegében fordul elő.

Ha most városunk specialis viszonyait veszem tekintetbe, azt kell mondani, — legalsóbb eddigi tapasztalataim alapján, — hogy eltekintve a localis fertőtől, bárhol jó viz van. A dolog természetéből folyólag nem is lehet másképpen, mert a talaj, melyen városunk áll, a Maros folyó által keletkezett, egy mint most is látható, hogy a Maros homok zátonyai lassan művelhető földé válnak. S tényleg 5 métert alig meghaladó mélységben, majdnem mindenütt homokra s vizre találunk; ezen vízzel áthatott homok-réteg mintegy 5 mtr. vastag s ebben olyan jó ivó viz van, melylyel meg lehetünk elégedve.

Hogy városunkban nem mindenütt egyformán jó a víz, azt részben a rossz kúti-nálaknak, részben localis viszonyoknak kell tulajdonítanom. Jó kúti-nálak s jó víznyerés nem nagy feladat, s barkinek sikerül az, csak a következő szabályokat vegye figyelembe: 1. A készítmény kútnak szűrésével által kell létesíteni, legkisebb 1-5—200 méter magas szakszerűen készített koszorúval. 2. A szűréssel nem szabad hamarább felhagyni, míg csak nem hozatik alulról lehetőleg tiszta fehér kavics fel.

Jó, ha a kútásás alkalmával a koszorút körül nem az esetleg kevésbé tiszta sárga kavicssal töltjük meg, hanem a Marosról hozott tiszta kavicsos homokkal.

Jobbnak tartom azon kútat, melynél az egész kút nem szárazon; hanem portland-cementtel van kifalazva, mert ekkor oldalról esetleg inficiált víz nem jöhet be s tisztán alulról fakadó viz lesz elérve.

Megemlítem még a vert kútat is, ahol a kút-verésnél a homok, illetve kavicsrétegbe oly mélyen hatolunk, hogy tiszta kavicsba érünk, s jó vizet kapunk ez által is. Általában azonban nem alkalmazzam a vert kútat, különösen házi célra és pedig azért, mert az esetben nem lehet belőle elegendő vizet nyerni.

Ájánlatos a vert kútat ónozott (verzánt) vascsövekkel készíteni, mivel a víz a vasból keveset old fel.

Talajvizünk jószágának érdekében szükségesnek tartanám, ha az egész város területén az ugynevezett vándorló árnyékszekerek meg lennének szüntetve.

Szilárd István,
mérnök.

Az „ARADI KÖZLÖNY” előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:	
Egy évre	12 ft. — kr.
Fél évre	6 — „
Negyed évre	3 — „
Egy hónapra	1 — „

Videkre postán szétküldve:	
Egy évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 — „
Negyed évre	3 — „ 50
Egy hónapra	1 — „ 20

Az előfizetési pénzeket kérjük, legezelszerőben posta-utalvánnyal, meg a hó vége előtt beküldeni, hogy a lap pontos expeditióját fenntartás nélkül teljesíthessük.

Hirdetéseket a jövő évi folyamra már most is felvesszünk a szerkesztői helyiségben.

Mutatványszámokat kívánatra egy héttig ingyen és bérmentve küldtünk.

Arad, 1886. deczember havában.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztője és kiadóhivatala.

NAPTAR.

Deczember 27. Hétfő. Róm. osth. napt. János evangélista. Prot. naptár. János evangélista. Görög-ország napt. (deczember 16.) Eleuther. Nap két 7 óra 51 percz. Nyugszik 4 óra 12 percz.

Deczember 30. A „Kölcsény-Egyesület” felolvasó estélye d. u. 4¹/₂ órákor a városháza dísztermében.

1887. január 1. Az aradi nyomdászok dalestélye a Tücherer-szálló átertermében.

Január 8. A megyei tisztviselői kar álta-bálja a „Fehér Kereszt” nagyteremben.

Január 10. Aradmegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése d. u. 9 órákor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Fábrián László főispán Lovrinból, hol a karácsonyi ünnepeket töltötte, a mai nap folyamán érkezik haza.

— Az ünnepek alatt. (Sunya, ködös téli időben ünnepeitök meg szent karácsony ketős ünnepeit. Az időjárás, mintha csak meg-haragudott volna az újságírókra, kik széles e hazában hosszú idő óta csufolják a telet tavasznak, a melyben még a cserebogár is megél. Csipdesték tél uramat, mert neki nem volt csi p ő s kedve. Erre aztán megembele-tele magát és nehéz szürke felhőbe burkolta a napot. Néha-néha apró hópihók ereszkedtek alá és hideg szél borzongatta meg a járó-kelköt. Ez a szél aztán kissé megvigasztalta a korcsolya-egyesület vezénylő bajnokait, kik elkecsereve gondoltak arra, hogy az aradi szép nők az időn alighanem előbb lépnek a bál parkettákra, mint a korcsolyaegylet je-gére. — A hideg idő azonban nem volt elég arra, hogy a sétáló közönséget visszatartsa. Szépen megtelt mindig az aradi corso, a mely most már szintén egész. tálies szent ö-tö. A női fejeken megjelenik a kaczer sapka és a hattyunyakakát prémes gallérok takar-ják. — Az áhítoas közönség a templomokba sereglett, melyek egy a fényes istentisztelek alkalmával, mint a szent beszédek alatt szorongásig zsufova voltak. És ha a tem-plomoknál vagyunk, ne feledkezzünk meg Thalia templomáról sem, mely a két ünnepi előadás alatt szintén egészen telve volt és így megrolt Krescsányi sziniszagatóának is a maga krisztikindija. A város maga csendes ünnepi hangulatban volt, melyet nem zavart meg semmi, és így a szent ünnep meghozta azoknak is a békét, a kik az egész esztendőn át nem ta-lálják meg azt — t. i. a rendőroknak. Ennek az ő örömtüknek azonban meg van a boruja is, csak hogy azon a reporter búsul, a ki minden békés hajlami dacára sem bánta volna, ha krisztikindibe egy pár pompás újdonságot kap.

— Felolvasás: Dr. Rosenbér Sándor ír. főrabbi szombat délután 5 órákor a Krispin-féle teremben igen érdekes felolvasást tartott Ludwig Ottó „Ma k k a b a u s o k” című drámájáról, melyben második felvonását állta és pedig igen ügyesen eszközölt fordításban be is mutatta a ballagató közönségnek. Azonkívül kiterjeszkedett a dráma meséjére, jellemzésére, fény- és árnyoldalaira is. A szellemes felolvasást válogatott, de csekély számú közönség hallgatta végig és tapsolta meg, pedig ugy felolvasó, mint a kitűzött játékonny cél tömeges látogatást is megérdemelt volna.

— Dalestély. Az aradi dalegyület tegnap este a Strobl-féle sörsarnokban egy kiválóan érdekes musorú dalestélyt rendezett Kresz Ferencz karagyz vezetés alatt, melyet nagy-számu közönség hallgatott és tapsolt meg. A derék dalárdisták a programra kitűzött ének-darabokat mind sikerült összhangban és kellő szabathosszúval adták elő, és így teljes meg-érdemelték teszik azt az elismerést, mely a közönség részéről minden egyes fellépésüket kíséri.

— Egy ember lángokban. Számtalan esetben lesz az emberi vigyázatlanság olyszere-sétsétségek okozója, melyeket aztán a legnagyobb vigyázattal is alig lehet helyre-hozni. Ily eset történt Áladon is f. hó 23-án este. Felged Péter 59 éves nős nap-számra egy egő petroleum-lámpába öntött be petroleumot, mire az kezei között fellobbant. A szerencsétlen ember egy pillanat alatt lángokban állott. A tűz ilető gyorsasággal harapózott el testén s ő kétségbeesett erőlködéssel igyekezett ruháit magáról leszárgatni. A segélykáltására elő-phangt háziak minden lehető megtették a tűz eloltására, a mi nagynehézen sikerült is. De Felger áldozata lett vigyázatlanságá-nak. Ha sikerült is életét megmenteni, mel-lékán, karjain és kezén oly súlyos égési se-bek vannak, melyek alighanem egész életéze munkaképtelenné teszik szegény embert, a ki

csakis kezeinek munkájával volt képes eddig is a maga és családja életét fenntartani.

— Kedélyes mulatság folyt le tegnap Szent-Annán Zorád Ferencz derék szent-annai jegyző vendégzerető házában, melyet évek óta egy-nő szivesen keresnek fel a család ismerősei és barátai. Most is nagy-számtan keresték fel a kitűnő házigazdát aradi és vidéki tisztelői s valóban egy pom-pasan előtört nap emlékeivel tértek vissza.

— Magyar dohánnyra fáj a foga — mint leveleznök írja — néhány zimandkőzi fiat-kedvelő embernek, minthogy azonban az ég elég mostoha volt és nem teremtette őket dohánymelőlőkét, hát fogták magukat és f. hó. 23-ára virradó éjjel kiastak Vetrő János zimandkőzi lakos dohánypajzájának a falát, és elemelek onnan mintegy egy maza cso-mózt dohánny. Minthogy azonban a kárval-lott sehogyan akar beleegyezni abba, hogy ők ily módon jussanak krisztikindijhoz, hát bi-zony erőlyesen megindították a nyomozást a még eddig incognitóban bujdós tettesek ellen.

— Letartóztatott koldus. A regényes Baden vidékén nem igen szerethetik a kif-lit és ily nagyon rossz dolga lehet ott a pék-legényeknek. Bizonyára ez indította Th o r m s t o n János odaváló péklegényt arra, hogy hazáját egy zsebb hazával cserélje fel, hol a „kiflit virulnak”. Sorsa Aradra zúta, a hol azonban éppen nem kiflisütéssel, hanem kol-dulással kívánt foglalkozni, a miben azonban rendőrségünk sietett őt megakadályozni. Mert egy megázas csehlában üldözi a kintzó gondolat, hogy ez új hazájáért bizony kár volt oda-hagyni a régi-t.

— Magindult a korteskedés egyik hely-beli látogatott kávéházban. Haldoklik az esztendő és így nemokára lejár az a mandatum is, a mit a biliard-asztalok hósei ruháztak ér-dekes biliard-directorokra, ki már esztendő-k óta kasmegelégedésre viseli a tisztát, mely tud-valetégg abból áll, hogy a biliardnál előfor-duló vitás kérdésekben teljathatalmu bírások-dik. Azon lelkes ovatiókból, melyekben az őz director már is részesíteni kezdik, azt lehet következtetni, hogy a bizalom a jövő esztendő-ben is őt emeli e fényes polczra.

— A „Kölcsény-Egyesület” legközelebbi felolvasó-estélye csütörtökön azaz f. hó 30-án tartatik meg a városháza dísztermében. Ez alkalommal Hamvas Károly e kiváló kép-zettségű ügyvéd fog felolvasni „Egy p ő r r ó l”, melyben a közönség itéli”; Ha vas Aranka kisasszony, szántársulatunk e bájos fiatal művésznője Bartók Lajos kitűnő költőnek egy ezen alkalomra irt köl-teményét szavalja el, végül pedig H a h n Adolf, az aradi realiskola jeles tanára tart felolvasást „A könyv” cím alatt. Szükség-telen e helyen újból felhívunk a közönség figyelmét az érdekes estélyre, mert megteszi azt a program maga.

— A megye bálja. Aradmegye tisztvi-selő karának bálja, mint már több ízben je-leztük, január 8-án megy végbe a „Fehér Kereszt” nagy termében. A bál, melyen a bálányi tisztet Fábrián Lászlóné ő méltó-sága vis-lendi, s melyen kettős zenekar zuzza a talp alá valót, mint a rendezőség részéről értesülünk, fényes sikerrelnek ígérkezik, s kü-lönösen nagy a száma azoknak, kik a vidék-ről jönnek be városunkba eltáncolni az aradi farsang első bálját.

— A szegény tanulóért. Gyűjtő it Gáj kölvárosi iskola osztályaiha járó szegény sorsú és árva tanulók felnevelésére. Az i d a k o z á k n e v e i: Főtisztelendő Zatykó Fridolin 1 ft., Mariukovics Mária 50 kr., Babits Erzsébet 50 kr., Babits Ferencz 15 kr., Babits Gizella 20 kr., Babits János 15 kr., Pfündner Károly 10 kr., Löwenfeld Vilmos 3 kr., Löwenfeld Frigyes 2 kr., Klekner Mára 20 kr., Deák Veron 5 kr., Verlein Anna 19, Rézik Mária 5, König Margit 15, Gidali Etel 10, Merksámer Gyula 20 kr., Ozorovszky Károly 2 kr., Verlein Jenő 10 kr., Igaz Mihály 5 kr., Schubert Ferencz 7 kr., Grosz Samu 20 kr., Váradi Béla 4 kr., Lázár Pál 20 kr., Gidali Jakab 10 kr., Kis György 20 kr., Viday Márton 7 kr., Hegedűs Sándor 2 kr., Rick Ilona 20 kr., Kása Mária 10 kr., Pap Gi-zella 5 krajczár, Papp Mária 5 krajczár, Madarász Ilona 20 kr., Löwenfeld Szidónia 10 kr., Günther Emma 20 kr., Kovács Julecsa 4 kr., Rézik Julecsa 5 kr., Igaz Katalin 5 kr., Szűcs Aranka 4 kr., Klein Fani 5 kr., Ar-gyelan Julecsa 4 kr., Gurka Eszter 2 kr., Szűcs Mária 5 kr. Összesen 6 ft.; mely adományért a szegény és árva gyermekek nevében leghálásabb köszönetet mond Arad-Gáj 1886. deczember 24-én Babits József vezető tanító.

Hazánk és a főváros.

— Abbazia vendéglő. Abbaziába teg-napra várták a trónörökös-párt, hol fogadá-sára nagy készülétek történtek, csak az a kár, hogy folyton esik s a tenger is háborog és így a kedvezőtlen időjárás folytán az elő-készítleteknek tervezett nagyszűrt pompáját egész teljében kifejezni sem lehetett. A trón-örökös-par érkezésének híre már előzetesen előkelő nagy társaság gyűlt egybe s a csón-des ünnihelyet perszó élet teszi élénkbe, mely jótékony hatást a közeli Fiumával is érezteti.

A tábla új elnöke. Ő Felsége a király, mint a hivatalos lap legutóbbi száma közli, a igazságügyminiszter előterjesztésére a budapesti királyi ítélő-tábla elnöke Vajkay Károly alelnököt, alelnökké pedig Sárkány József tanácselnököt nevezte ki. A kintinó bírák kinevezetése jogszámkörökben, mindegyik a legnagyobb megelégedéssel találkozik.

Martinovics keresztje. Egy budai polgár, Bauer, birtokában kereszt van, mely egykor Martinovics apátja, a magyar jakobinusok lefejezett főnöke volt. Ez a kereszt volt nála akkor is, midőn a vesztő helyre, a budai vérmezőre vitték. Banarneket egy elodje vitte oda kocsiját, s az apát annak ajándékozta a keresztet, melyet az utódok is becsben tartanak.

Kitüntetések. A hivatalos lap karácsonyi száma sok megérdemelt ajándékot hozott a közélet jeles férfainak. A királyi kegytényes nyilvánulását hozza tudomásunkra a lap a következőkben: Rónay Lajos csongrád-megyei főispánnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, Jannitsky Lipót és Szloboda Ferencz curiai bíráknak szintén a Lipót-rend lovagkeresztjét, Deresényi László beregszászi törvényszéki bírónak és Kunle József háromszéki ügyvédnek pedig a királyi tanácsosi címet adományozta Ő Felsége.

Bérgyilkosság másfél forintért. (Ermösön (N.-Küküllőmegyében) a hó 16-án Zatyai Mihály nevű földműves délelőtt az erdőből hazatérve nagy zajt csapott, jajgatott, hogy neje — ki zavart elnéző volt — öngyilkos lett. Ezt a falusiakkal annyival könnyebb volt elhittetni, mert az asszony örültségében már két ízben próbált öngyilkosságot. De csakhamar mást derített ki az orvosi szemle. A holttest nyakán levő sebek mellett felismert kézművök azt bizonyították, hogy az asszonyt előbb megfojtották csak aztán szúrták meg a nyakát egy rossz késsel. Issekutz Gy. dr. közhalmi albiró csakhamar kinyomozta, hogy a bűnös a férj és annak egy barátja. A jóbarát ajánlkozott, hogy Zatyai, ki férjének csak terhére volt, 1 ft 50 krnyi díjért megfojtja. Az ajánlatot Zatyai Mihály elfogadta s míg barátja az asszonyt megfojtotta, addig az ugyanazon szobában levő három kis gyermeket, kik a zajra felébredtek, csendesítették. azután meg hogy az öngyilkosságot el lehessen hitetni, a holttest nyakát egy késsel több helyen megszurta és a kelet a halott kezébe adta. Mindkét bűnt beszéltették a közhalmi járásbírósg előtt.

Katona és finansz. Néhány nap előtt a Miskolcon állomásozó 5. gyalogezred egyik őrmesterének az az ötlete támadt, hogy egy jó estét csinál magának. Elment a korembába és nem sokára együtt borozgatott három finansz. Jól kedvében az őrmester notázni kezdett — csak hogy ennek katasztrófa lett a következménye. A finanszok egyikének nem tetszett az őrmester hangja, rája szólt hát, hogy hagyjon fel a dalolással. Az őrmester művészi hiúságában sértve érezte magát és egy hatalmas pofonnal felelt a finansz kritikájára. Csunya verekedés támadt a dologból, mely csak az által ért véget, hogy valaki eloltotta a lámpát. Az őrmester most a kaszárnyába sietett és meghagyta két bakának, hogy töltsék meg puskájukat, aztán jöjjenek vele, mert el kell fogni egy szokott katonát. Mikor a korembában maradt finanszok meglátták a katonákat, kerekelt oldottak, a bakák pedig felismerve a dolgok állását, nem akartak löni. Az őrmester ekkor egyiknek kezéből kikapta a puskát s a finanszok után lött. A lövés szerencsére nem talált, de az őrmester, kit a lövés valószínűleg kijózanított, azt hitte, hogy meglőtt valakit s elhatározta, hogy öngyilkossá lesz. Viszament a kaszárnyába, ott felállította a századját és búcsút vett attól. Időközben a napos tisztnek jelentést tettek az esetről, a ki az őrmestert egyelőre szobájába záratta. A mellékszobában fegyverek voltak felállítva s az őrmester alig hogy magára maradt, elővett egy puskát és úgy szíven lötte magát, hogy azonnal meghalt.

Rövid hírek. Fabinyi Teofil igazságügyminiszter főmei utjáról a fővárosba visszaérkezett. — Sturdza a román miniszter

a vámtárgyalások megkezdése végett a fővárosban tartózkodik. — Turóc-Szentmártonból jelentik, hogy a Hurbán meglehetősen jól van a névűsre folytan keletkezett. A hírhedt panslav agitátor egészséges. — A bonnyban fellépett az egyiptomi szem-betegség.

A nagy világ.

Ő Felsége a király meglátogatta az osztrák muzeum karácsonyi kiállítását. Másfél óráig nézte az érdekes műtárgyakat. Először is a porcellánokat, ágyneműket vette szemügyre, aztán a műasztalosság és himzés mestermunkáit. Az osztrák üvegiparnak, mely elsőrendű a világon, s a műegyetem külön kiállításának Ő Felsége huzamos időt szánt. Majd a szerb házi-ipar osztályába ment, hol Bogicevics szerb követ és neje fogadták, magyarázatokkal szolgálva. Popovics szerb osztályfőnököt is bemutatott a fejedelemnek. A bekés-csabai házi-ipari tárlatban Bartók Lászlóné asszony Ő Felsége magyarul szólította meg. Kifejezte tetszését. Általában a háziipari művek tartatát nagyon megdicsérte, mondván: „Az idén nagyon csinos és szép tárgyakat lehet itt látni. Távozáskor a szerb követ s a muzeum hivatalnokai kísérték ki az épületből az uralkodót.

A királyné Heineről. A királynénak néhány hónappal ezelőtt feltűntek a bécsi művészhat kiállításán egy fiatal, Koloc nevű szobrász. Tilgner tanítványa terracotta szobrocskái. Egy nap az ifjú szobrászt bárá Nopcsa a királyné földmestere magához hívatta, hogy készítse el Ő Felsége számára Heine mellszobrát. Koloc a karszékben ülő, fejét balkezére hajlít, fáradt arcú beteg Heine ismert képét elevezték meg. De csak mire elkészült a mellszoborral tudta meg, hogy a nemrég elhunyt br. Heine családjának birtokában a költő több jó képe van. Koloc engedélyt kért az arczképek, köztük D'Angers Dávid réz-medallionja megtekintésére, mit a család készséggel megengedett. A képek és a szobor összehasonlítása után szobrászunk rögtön hozzáfogott egy új szobor készítéséhez. A királyné értesítvén a költő jó képeinek létezéséről, azokat látni kívánta és bárá Heine a uapokban a burgha vitte. Ő Felsége kegyesen fogadta a költő nuokácsosát. Minden szavával elárulta élenk érdeklődését a költő művei iránt, az élettrajzi adatok, továbbá az újabb időben Heineről megjelent összes munkák pontos ismeretét. A királyné időközben a búrót, kérdezte, melyik képet tartja a legjobbnak. A báró azt felelte, hogy ugy elhunyt atyja, mint Hamburgban élt nagy-nénje. Embdenné D'Angers medallionját tarták a leghasonlóbbnak: sajnos a legjobb, Heine életnagyságú képe elpusztult az 1834-ki hamburgi tűzvésznel. A királyné megemlítte, hogy a medallion látta Prohsz legújabb Heine-biographiájában lerajzolva. A báró pedig megmutatta a Heine sajátkezű ajánlásával ellátott arczképet 1851-ből. Szóba jött Della Rocca hercegné, a költő nővérének. Embdennek leánya is, ki szintén írt könyvet Heineről. A királynét érdekelte, hogy a hercegné ép egészségesben él s a haláláról tavaly elterjedt hír alaptalan volt.

A czár gyilkosai. Berlinből táviratozzák: Villame pétérvári német katonai meghatalmazott eddig meg nem cselelt csodálatos szerencsétlenségének a híre tartja magát s minután minden hivatalos előadás hiányzik, természetesen igen fantasztikus színezéssel kering. Bizonyos verzió szerint Villame csak megsebesült, más változat szerint maga lötte meg magát, minután oly magas személyiség sietette meg, akinek állása kizar minden elégtételt. A „Berl. Tagblatt“ szerint nemcsak Schweinitz tábornok nagykövetet, de York gróf kapitány, pétérvári nagy-követségi attaché is hosszabb kihallgatáson fogadták Wartenburgban. Vajjon a hadügy-miniszternek az orosz nagykövetséghez intézett kérényre szintén csak mese-e, még eldöntésre vár. — Villame egyike volt a legjelesebb törzskari tisztnek: legutóbb ezért helyezték Párisból a fontos pétérvári állásra.

Párba az uton. Dr. Bargnoi orvos és Pizzoli ügyvéd együtt utaztak a turin-bolognai gyorsvonat egyik kocsijában. Kedélyesen társalogtak sok mindenféle kérdésről, míg Cavallottinak, az ismert olasz költőnek nemrég lefolyt milánói pörére került a sor. Az utatársak közt e pöröl folyt eszmecsere közben oly nézetkülönbségek merültek föl, hogy a szóvitából verekedés támadt köztük s ennek következménye természetesen párba a való kihívás lón. Alig szálltak le a felek Bolognában a vonatról, mindkettő segédek után nézett s egy órával később pisztolyal álltak egymással szemben. A párbaiban Pizzoli ügyvéd sérült meg, kinek a golyó vállába furott. A legközelebbi vonattal pedig egy Bargnoi, mint az ügyvéd, kinek sebe nem volt veszélyes, folytatták útjukat.

Királyi veto. A délszlav academia eddigi elnökének: Rascsinak legújabbban történt megválasztása, mint irtuk, nem nyert megerősítést. Ennek oka az, hogy ezt az urát, ki tizenhét esztendő, vagyis a zagrabi délszlav academia alapítása óta, ennek folytonosan elnöke, néhány hóval ezelőtt a Crkovic ellen indított becsületvédelmi pörben elítélte a törvényszék. Ez elégséges ok is arra, hogy diszponozza ne helyezze. Rascki különben a Strossmayer püspök jobb keze, a mellett orosz-barát, ki ilyes ürületet nem igen rejtegette. Az academia tagjai közelébb új választásra fognak összegyűlni.

Baleset a tengeren. Pólaból jelentik, hogy Sterneck báró s haditengerészethűnek meg más 22 tagja nem csekély veszélyben forgott, melyből azonban szerencsésen kimentek valamennyit. Sterneck Rohscheidt sorhajókapitány és báró Basso sorhajóhadnagy kíséretében a „Radetzky“ fregattáról a „Taurus“ czavargózásra akart átszállni. A huzat matrózzal megtöltött csónak, melynek nagy hullámokkal kellett küzdenie, fölfordult s a rajta levők mind a tengerbe hulltak. A gyors és erélyes segélynek sikerült őket kimenteni. A mentés közben a „Triton“ egy kormányosa és matróza is a tengerbe esett, de ezeket is kimentették.

Az utolsó jelentés. Izgalmas jelenet színhelye volt pénteken délután a bécsi tőzde-épületben a papiripar biztosítási szövetkezet ülésterme. Rudzinszky, a „France-Hongroise“ irodafőnöke akarta előterjeszteni jelentését, de alig emelkedett fel helyéből, tántorogni kezdett és eszméletlenül rogyott össze. Szívszél-ütés érte és néhány perc múlva meghalt.

Rövid hírek. Albrecht főherceg és csütörtökön nagy családi ebédet adott, melynél jelen volt a király és Mária Valéria főhercegné, a trónörökös-pár, továbbá Károly Tiivadar bajor herceg és neje és a Bécsben időző összes főherczek: a bajor hercegi pár aztán elutazott Münchenbe. — Prinzsig Károly lovag, monarchiánk odessai főcson-sulja, jeles szolgálatai elismerésül miniszteri tanácsosi címet és jellegelt kapott. — Patti a déli Amerikában husz hétet át fog vendég-szereteln, leginkább hangversenyekben, mert, mint mondja, operákban már nem igen szeret fellépni. — „Francine“, Dumas új drámája, január közepén kerül színe a théâtre frangaisban. — A bajor regens herczeg közönsé levél kíséretében arczképet küldte meg Riedl bajor pénzügyminiszternek, ki a szerencsétlen Lajos király után oly válságos állapotban maradt, cabineti pénztár-ügyeit lassan-lassan még is csak rendbe hozza.

SZÍNHÁZ.

II. Rákóczi Ferencz fogása. — A cigánybáró. — Karácsony első napján telt ház előtt adták Szigligeti Ede ötfelvonásos drámáját jó, összességű előadásban, melyért a közönség az egyes szereplőkkel szemben nem is késett elismerésének kifejezését adni. Somló (Rákóczi) egyaránt hatott szép szavaltával, mint átgondolt, tanulmányra való játékkal. A közönség több ízben nyílt színen is megtapsolta. Paterdy (Bercsényi), Császár (Lehman). Czanyuga k. a. (Amália) kifogástalanul alakítottak, míg Makó jóízű comicumával többször megkaczagtatta a közönséget. Szí-

posné, Fenyéry, Nyilassy, Boránd, Végh István kisebb szerepeikben jól megállták helyüket.

Tegnap a „Cigánybáró“ került színe berletésznetben zsúfolt ház előtt, ami eléggé mutatja, hogy e kedves zenejű operette, mily nagy és mily állandó hatással van a mi közönségünkre is. Részünkről is csak ismétlésekbe bocsátkozunk, midőn megdicsérjük Somlóné, Spányi Lenke és Németh János énekét, Nyilassy, Kiss Mihály és a többi szereplők játékát. A közönség is zajos tapsokkal tüntette ki őket.

Irodalom és művészet.

A karácsonyi lapok. A fővárosi lapok a karácsonyi ünnep alkalmával kevés kivétellel oly számokat adott, melyek nagy terjedelműek főzva valóságos hírlapirodalmi eseményekről tekintetők. Különösen meg kell emlékeznünk e helyen a „Nemzet“ karácsonyi számáról, mely egész kötetre való közleményeket tartalmaz. A fölapon Torkos László egy hangulatterjes költeménnyel, Mikszáth Kálmán egy kintinó elbeszéléssel, Adorján Sándor egy élénk tárcza-cikkkel szerepel. Az ünnepi melléklet pedig a következő tartalommal jelent meg: Röp-dém előtt. (Irt: Csernátony.) — Régi bajtársakról. (Karácsonyi emlékezés. Irt: Vadnay Károly.) — A bolondos Marika karácsonyfája. (Irt: Ahonyi Lajos.) — Az ének hatalma. (Schillertől; fordította: Komáromy Andor.) — Tárcza: Napló töredékek. (Irt: báró Podmaniczky Frigyes.) — Bimbó fakadás. (Petelei István.) — A második iven: A Slavismus alakulása. (Tanulmány. Irt: Bek-sics Gusztáv.) — A régi pozsonyi ország-gyűlés. (Irt: Pulszky Ferencz.) — Tárcza: Junius tizeike. (Irt: Berczik Árpád.) stb. stb.

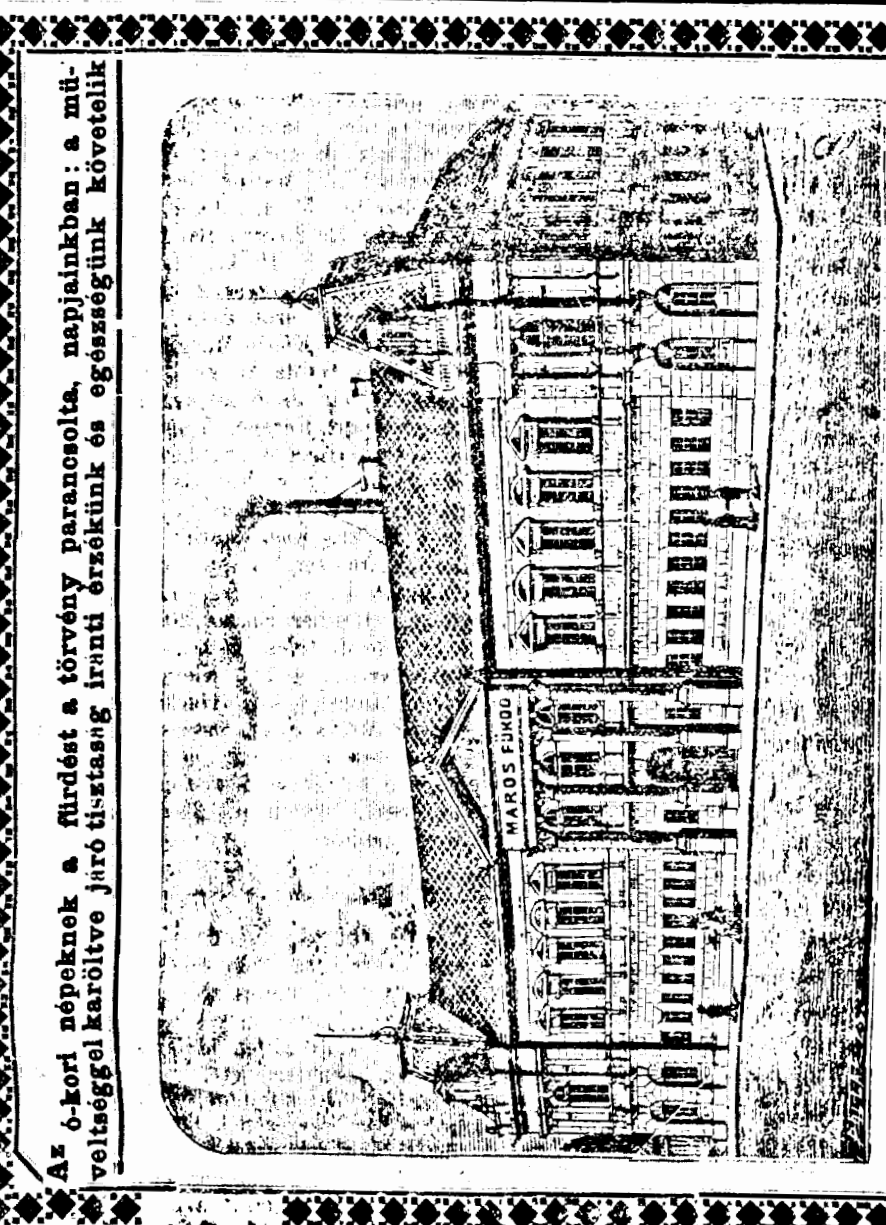
Kolozsvár. Ez a czime az új szabadelvű párti erdélyi napilapnak, mely a „Magyar Polgár“ és „Kolozsvári Közlöny“ egyesüléséből keletkezve, Petelei István jeles író-társunk szerkesztésében Kolozsvárról megindult. A legkintinóbb fővárosi és vidéki munkatársak گردایا sorakozott a szerkesztő mellé s már az első szám is kielégítheti a hozzá fűzött várakozásokat. Az első szám hasábjain Bek-sics Gusztáv, Sándor József, Janey Victor, Petelei István, Monostori Károly, Timon Sándor, Szász Béla, Tutsek Anna, Jakab Ödön, Szász Domokos és E. Kovács Gyula neveivel találkozunk.

Irodalom. Ez alatt egy új fővárosi szépirodalmi, kritikai, művészeti és társadalmi közöny indult meg Tolnai Lajos szerkesztésében, mely hetenként kétszer jelenik meg. A lap változatosan van összeállítva, s előfizetési ára egy évre 10 forint.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

Csanádmegyei gazdasági egylet. Kör-levél a csanádmegyei gazdasági egylet igen tisztelt tagjaihoz. Tekintettel azon körülményre, hogy az egyesület jövő évi költség-előiránzata végerényesen meg eddig nincs megállapítva: tekintettel továbbá arra is, hogy a most betervezendő költségvetés több tekintetben eltérő lesz a megelőző éveiktől, különösen is felhívjuk a t. választmányi és egyesületi tag urakat a folyó évi decem-ber 28-án d. u. 4 órákor Makón a megyeháza kis termében tartandó választmányi ülésen a 29-én d. e. 10 órákor szintén a a nevezett helyiségben tartandó rendki-ülvi közgyűlésen leendő szives megjele-nésre. — Tárgysorozata: 1. A választmányi ülésnek: 1. A költségvetés megállapítása. 2. 1887. évi költség-előirányzat javaslata. 3. A lovérseny-igazgatóság jelentése a f. évi szeptemberhő 12-én tartott lovérsenyéről. 4. Termény-, gyümölcs-, méhészeti és háziiparkil-lítis rendezésére kiküldött bizottság jelen-

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólérés egészség jele s biztosítéka.

A MAROS GŐZFÜRDŐ

SIMAY ISTVÁN tulajdonosa

A fürdősi díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

VAS-ÉS MOOR-FÜRDŐ.
Egy kettős szoba, kettős márvány-kádai, ruha és szék nélkül.
Egy személyi-jegy ruha nélkül 1 ft
10 db. berlet-jegy 9 ft 50 kr.
Egy gyermek-jegy 30 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK.
Zuhanyozás.
Egy f. oszt. márvány családi kád-fürdő 3-4 személyre 80 kr.
10 db. berlet-jegy 7 ft 50 kr.
Egy l-6. oszt. márvány-kád-fürdő anyja és 2 gyermek részére 60 kr.
Egy l-6. oszt. márvány-kád-fürdő 10 db. berlet-jegy 5 ft 50 kr.
Egy l-6. oszt. márvány-kád-fürdő 1 vagy 2 személy részére 40 kr.
10 db. berlet-jegy 3 ft 50 kr.

NYÁRI HIDEG KÁDFÜRDŐ
Zuhanyozás.
Egy l-6. oszt. hideg kád-fürdő 3-4 személyre 50 kr.
10 db. berlet-jegy 4 ft 50 kr.
Egy l-6. oszt. hideg kád-fürdő 10 db. berlet-jegy 4 ft 50 kr.

USZODA.
Egy személyi-jegy 30 kr.
10 db. berlet-jegy 2 ft 50 kr.
Egy deák- és katonajegy 25 kr.
10 db. berlet-jegy 2 ft 50 kr.
Egy gyermek-jegy 2 ft 50 kr.
10 db. berlet-jegy 1 ft 50 kr.
Az uszoda télen is használható, mint a helyiség fűtve, a víz pedig 30-32 fokra melegítve van.

Úszás tanítás.
(a test edzésre),
dörzselés, masszírozás, uszoda, zuhanyozás és tornaszekciók használatával együtt.
Egy személyi-jegy 50 kr.
30 db. berlet-jegy 13 ft 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.
Egy személyi-jegy ruha nélkül 1 ft
10 db. berlet-jegy 9 ft

Külön ruha díjak:
Egy kényelmes 8 kr., egy lepedő 7 kr., egy felelős fürdő ruha 7 ft

Péntánnyítás
nyílen reggeli 6 órákor:
télien reggeli 6 órákor:

Egzségűes ember jól érzi magát. — Kellően melegen értes kezdődő beegűes jele.

NYomatja és kiadja a „Sáéchenyi irodalmi intézet“ Aradon.